

БИСТИН Кандидаттары

Анай-хаактыг черде

Сонга өтүр арыг көк дээр көстүр. Шыйбак ышкыш, эдир булутка хүн херди ойнарга, шут-кумал менгүн дег, чайнылап турар. Стол кырында шил саваа анай-хаактар частыр чыгар берилген.

«Бажың иштинин чылынга, арыг сугта, час хүнүн чырымга өзү олурар, чараштарын!» деп, Шондайты Дөңгүр-Баштыговна чаптап бодогон. Оларын сугта Кара-Кат сүп каан. Шова анай ышкыш, өпелдиктей маңап, күзөлгөтө ху-лүмүрүп, ындазында дөңгүлөй чоругу кызын бодарга, бодуну анай-хаак дег чалым назымн сагындырып келген.

«...Оң сес харлыг орлан Шондайты ыраптарга, оң үнү Малгаз-Бажың казымынга чагылмаан бээр. Дөрт кыстык дооскан, ол үдө жүк-бижик-ке шор, ада-незиниң оң холу болуп, үе-чегеин оолдун, кыстың оюн-каткымын аңгелекчиин апарган кыста эгерин, чалданыр чүү боор: боостаның эткири-ле билер.

Шондай-Тей талазындан чоон үнүт эр катты-радыр бадрып чалып олурар. Кыстың баарында доосап алган, даңазын чушкун, конгулдурунга сактай каттылапкан, аянын чугаалаар: — Ажыл катчың чурттаал, Шондай. Бистин бо Сут-Халдун Бора-Тайгага колхоз тургустувардыр. Анаа кирип алыр бис, аа!

— Сенден дора деп бодар сен бе, Көшкен-оол? Солуну мен-даа номчур кижидир мен. Билер мен, билер мен — дээш, Шондайты каттыраш, хулуурдуң үнүргөдир, сиртинде ак харлыг тайга талазынче эргиле бээр.

— Анаа сөглөдүм ол-дур ийин — деп, Көшкен-оол бурузунан хевирлип каттырып каар. Ыңчалаа-даа ол дораан бодогон, «кис кижиге чанып чүмү?» дөңгөйт, база-ла бир талаже кайгай бээр.

Шондайты өлчө бүүдү көргүдөй, иштинде каттырып, оюмзак сөткөндө талап турар...

— Оң бээр хей чыл эркен-дир. Уруум беэин он сестээн. Үе эртери билдиртир аес — деп, Шондайты Дөңгүр-Баштыговна бөгүн сактып чугаалап олурар. — Көшкен-оол-биле кал чуртап, хову бригаданынга ажыдап турдугуз. Колхозка үргүлчү-ле калы ажыдап келген бис.

— Бо угбандар дөргө кончут шудугу амытан боор — деп, Көшкен-оол Магаевич Монгуш дөңгөйт. — Тараа сугтарыры кайи хире берген, силер билер силер ийиан? А Ховалыг Шондайты эр улусту адырпес, хөөрөң-даа чок ийин!

— Частын хүнү чылыг. А хүне ооп, сүт чаржап чыдар. Шондайты хүүрөөн туткаш, сугу сугу, ол-бо талаже кулактарын салып чоруп турар.

— Эрикке бичин түрүп көр, мен кезек чайгылаптайн — деп, Көшкен-оол дилегилер.

— Калы ажыдаалы харын, Көшкен. Дүжүтү салымын чакы сугат шимитирлээр деп билбес аес сен. А черле ыңчаң маң чүм дудан кижиге мен, кижиге-биле кижиге малай бар бе? — дээш Шондайты хоралкалсап, эр улус дег, дымзыг-дымзыг башып чоруптар.

Көшкен-оол оң соонче көргөш, ажыңган-даа ышкыш, магадан-даа ышкыш, чиктин сүргей каттырыпкан түрүп каар. Баш-часты, каш чайын ыңчаар эртирбөөр дээр. Көшкен-оол адак сөзүндө чачтыгыш, Шондайтыга чүмө ыттылашап апарган. Соонче көргөш, бажыңды дүгүн сыйбаш, боданың түрүп каар, ол-ла.

— Ажылда бак чүү боор! Харын кижиниң аз-жыңың дайыктары, күш-ымалын сайыра-тур. Шондайты көрбөс бе, кайи хире арес-тир, шуут-ла эр-хей! — деп, назым дөңгөй берген сугатчылар Көшкен-оолду оожургадыр.

— Ажы-төдүгү хөргөжөн кижидир... — А канчап бээр боор, ыңчаң? Ол дөргө кижиниң турамы ышкыш, канчапкан болза кандыг-даа ажылга кандыг боор.

А Шондайты шыаң-ла арес. Экинче чам ызырдырбас. Элек-ышкыш чик. Ийинге малгаз беэин чымышкан. Ховуга-даа, өңгө-даа дөңгөй аес-тир, арес-тир, оңок-хөгүт, оңок-хөгүт.

Бир-ле катал Ховалыг Шондайты биле Монгуш Көшкен-оолду колхоз баштаар черинге келдирген. Аныктар шаа чиктигенин, аразында элдесип-нин көрүшүрүк, ол-ла дораан башып четкен. Дарга хөргөн ховадыр чөдүрүп алган:

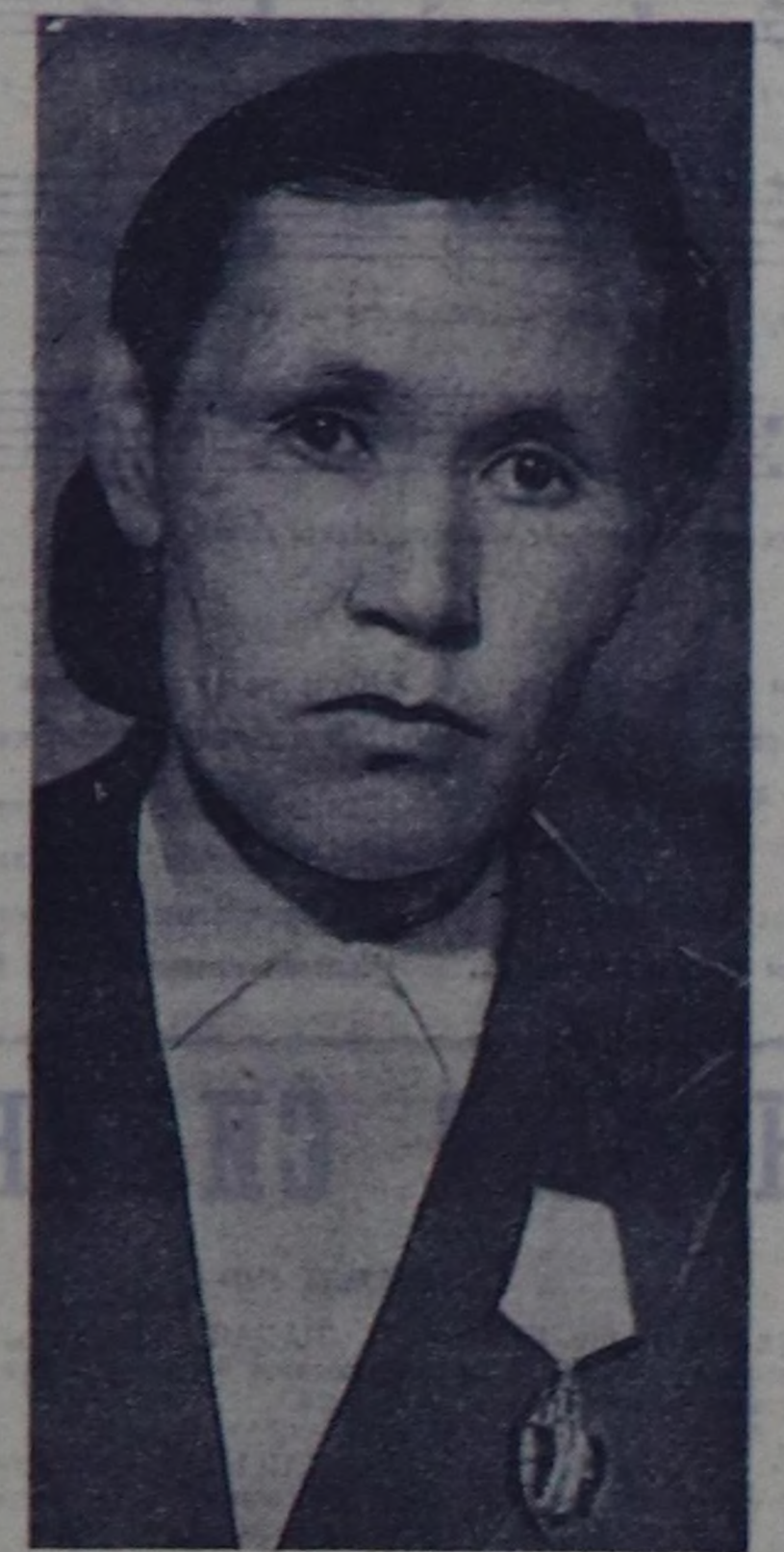
— Мындыр-дыр бо, өнүктүр — деп эгелээн. — Силерге баштаар чериниң даалгазы бар-дыр. Ком-

сомолчу-даа кижиге болгай сен, ылаңгыя сен, Шондайты. Мал ажымынче шилтип көрүңдөргө кандыгыт!

— Кандыг боор ыңчаң — деп, Көшкен-оол Магаевич таваар чөпшөргөдир каан.

— Хүлээнгени күштүг, кызыл ажылдар апар бис. Бир-тээ колхозка, чонга ажыктыг болганда... — деп, Шондайты чугаалай тыртып кааш, ханада чүрүкчө — В. И. Ленинниң портретинче көрүп олурган.

— Ол-ла, харын. Эр-хейлер! — деп, дарга кыскамы-биле түңгөөн. Шондайты шалага шаккыладыр кылашпаан.

сончап калган Көшкен-оолче эргилбешкан, үнүп чорупкан.

...1958 чыл. Манчуректин дөңгөйү. Бад-не чекер өйү. Тайганың дөңгөй-дөңгөй чайлап шыктарында эрөөн шокар чектерини көргө, өңүр чараш торгуну чер-чери-биле чаа салып каан ышкыш. Караа чингиртилене-даа, Көшкен-оол Магаевич дор-ла дөргө шактыккан сыйнарже, тарап оштөөн инектерге көргүлөй, халды олурган. Ферма эргелекчиин ажыл-агый айтырмаларынын талазы-биле суур кирип чораны ол.

Өнүк дүндүдөн чинге көк иш үнүп турарын көргөш, «Шондайты таптыг-ла шай хайныдырар олур аеске. А кайи хире ажыдап тур ирги? Инектери анаа өөрине берик ирги бе?» деп дүрбөт бодогон. Азынчы асын бичин тыртып алган. «Бад чурттап ораа ажин бактап канчаар боор. Малга үр ажыдаваан, хүүрөң тулуп турган, шала кандай, инекке эчпек апарган черде чада чок. Ыңчалаа-даа эр сөткөндүгү хөргөжөн кижиге кайың бергендир, чайгаар-ла ажылдай бээр.

Шондайты өндөн үнүп келген. — Оо, ачаңдыр чөдүрүп, уругларым! — дээш, дөңгөй кире-калан. Аша кирип кээрге, сөткөй ханып сөглээн: — Шору, шору ийин. Инектери сүдү көзүдүп тур. Ажылдык черде дыма чачкычпыр түр мен. Бо инектер кижини таныр, эдиге болзун дээш, ээлдек чачаар кижидир мен.

— Ол-ла болгай харын! — деп, Көшкен-оол амырап чөпшөргөшкен. — Ыңчаар ажылдар-ла болгай.

Кадайыны арынче чымы-биле хулуурду көргөн. Озу баштай ажына хона берген, сөстөр-ниң чөптүн билеп, база-ла каттырыпкан каан...

Анай-хаактарже көрүп тура, Шондайты Дөңгүр-Баштыговна ол өйү болуп келгеш, база-ла хулуурду.

— Оон бээр-ле мал ажымынга ажылдап келген улус бис — деп, Көшкен-оол Магаевич улам чыдады. — Бо угбандар дөргө, сөзүңдө көзү, мырмал мурнакчылаан. 1962 чылда шанадым эгелээн. А оң соонда ийи чыл болганда, бир инекке оонаштыр чылда 2046 кг сүтү саап алган, РСФСР-ниң көзө ажыл-агыйнын социалист чарыкчынын тергенин деп атка база четкен-дир. Эртен чымын бир тыва инекке оонаштыр 2578 кг сүтү саап алган. Улус чокта бүүдү айтырар кижидир мен: сен черде канчап өөрдүң мурнап турар кижиге сен деп. А ол...

— Мыаа чажыт чүү боор! — деп, Шондайты Дөңгүр-Баштыговна үзө кирди. — Өөрүңгө чугаала-ла турар чүвөң-дир. Сенээ оңзалап чугаалаар мен бе? Мээң дөргө көргүзүлгөң чажыды билдиргир — дээш, шуут-ла салаа башып саап олур. — Ол дөргө кижиниң шудугузу, калыг-бергеге кызыма-дыр. Оон мында мал чөмө хөргө, ону дээрмичи бээр. Аанакызын, база-ла кижиниң бодунуң азын, мергешиниң бедирин, сорулазын эки билири деп чүвөлөри база-ла бодар хөргө. Чажытар ол-ла-дыр, мыаа оңаа чү боор.

Шондайты биле Көшкен-оол Бора-Тайга салбырын Ортаа-Тал фермазынга эртен күзүп келген. Мурнууда Шек-Аксинда фермага турган. Чаа коллектив дүрүлгөңгү малчынарын дораан-ла үнөлөй берген: Шондайты саанчылашкан, а Көшкен-оол инек кадарып турар.

Коммунист Ш. Д. Ховалыг чокта чаа эки ажымы дээш көзө ажыл-агыйнын хей санын мурнакчыларын аразыга «Хүндүлөң дөңгөй» орден-биле шаңнаткан. Бо чылдың баштайгы кварталында беэин бир тыва инекке оонаштыр 432 кг сүтү саап алган. Ам үдө Шондайтынын инектериниң сүдү абын турар.

— Чайын Манчурекке фермазын чайлаглай бээр — деп, Шондайты Дөңгүр-Баштыговна чугаалап олурар. — Кончут эки чайлап боор. Анаа инек сүдү дыма элбөөр. Мурнууда чылдарда сүт саап ал турган денеленини черле кудалатпайн, харын өстүрерин бодоп, чазактын бедик шаңгалын балдыкар мен.

Чон шалыпчыларын үнөлөй билер. «ССР-ниң Дөңгүр-Баштыговна-биле холбаттыр «Сут-Хал» совхозтун ажыл-ишчилери Ш. Д. Ховалыг депутаттын кандидатыга депштикен. Калы ажылдап турар эр-хөргө, чончү, коммунисттерниң улуг ичегеи ону чаа чөдүшкөчкө сорук кирип турар.

Частыр четкен анай-хаактарже көрүп тура, Шондайты Дөңгүр-Баштыговна эрте берген чалым назымн сактып келген. Ол ону эки үдөң, хомудаар чүвөң чок. Чүгө биче кудалатчы. Кежээки школаның беш дугаар класзынга өөрнөмшөөн, уругларын класиндип, өөрдөй турар. Анай-хаак дег, амык кызы Кара-Кат сес классты дооскан, сазычылал эгелээн. Ам кежээки школаның он дугаар класзында. Хүм дөңгөй чалым саанчы салбырын аныктарынын бот-тыныгыр уран чүдүлгө ийеңкейип кирип, позар Зоя Монгуш-биле калы концентрге хөдүгү чарыкчы болуп, каттырычтыг дугаарларын күтсөдир, тапчылап турар.

— Чонга авам ышкыш бараан болуксаар мен — деп, Кара-Кат чугаалайды. — Ажылдашпаан өөрөңдир мен, а оң соонда көрүп турарун, көзө ажыл-агый техникумунга азы институтка кирип алыр мен.

Шондайты Дөңгүр-Баштыговна өлчө чычак көр. Кыстың карактары кылтыгыш, азынчы хөргөндө өрөөни кайгап, эргеленип чайынаар. Ыңчанмай канчаар, аныктар уугларын мадыр хөргөткөргө чоргаарамырлар.

Азы дашкаар үнөш, кочалын ап алган, инектеринче баштаар. Уруу оон чыдып калбас. Амдымында шыдаа чөдүшкөң-даа болза, шырактың чанынга өөр, доругар. Партияның чаагай идеялары чүгөп турда, бистин чоңун эрес соруу улусбис, бистин чырын идеалдарже чүткүлүс кошкан дивес.

Ал. ДАРЖАА.

СОНГУЛДА УЧАСТОКТАРЫНДА

ССР-ниң Дөңгүр-Баштыговна-биле хулуурду көргөн. Озу баштай ажына хона берген, сөстөр-ниң чөптүн билеп, база-ла каттырыпкан каан...

сонгулда чорудар Дүрүмүңгө үн-дөңгөш, 29 сонгулда участок-тарынын участок сонгулда комис-сияларынын составын хей-ниги организацияларынын болгаш ажылчы чоннар нитилелдериниң 243 санын төлөөкчилеринг кылдыр хоорукуском бадыйлаан. Участок сонгулда комиссиялары-нын составында 115 хөргөжөн-нөр кирген. Участок сонгулда ко-миссияларынын составында улут дүрүлгөңгү кижилер киргилээн. Чижээ, Д. Н. Сибираков, С. С. Сорон-оол, П. И. Горбунов, П. И. Шилин, И. И. Воронников, В. С. Елисеев, Д. И. Крыкин, В. И. Ве-решагин, М. И. Морозов, Б. Н. Тамаа болгаш өскөдөр-даа 2—5 удаа участок сонгулда комисси-яын даргалап, эки ажылдап келгенин демгелери чугула.

Сонгулда белекел ажылын организация чорударында болгаш бадыйлашканын политик-тиг денелге эртериринге Со-веттин, оон куускомунун харым-салгазы улуг. ССР-ниң Дөңгүр-Баштыговна-биле хулуурду көргөн. Озу баштай ажына хона берген, сөстөр-ниң чөптүн билеп, база-ла каттырыпкан каан...

дегээр арып аес. Чижээ, аэ-ропортта агитпункт эргелекчиин эш Камышанский, Улут-Хем ол чарында культура бажынында агитпункт эргелекчиин эш Хар-лаш олар сонгулдуларын даңзы-ын хоорукускомга чөдүр хуу-сазындан он беш хонук озаала-дып берген.

Участок сонгулда комисси-яларынын даргалары болгаш се-кретарлары кол ажылдан хоста-даш, сонгулда участоктарынын ажылында кирген болгаш оларын кижигунери дежурныйлап ажылдай берген. Ам кол сорулга болза, сонгулдуларын чадап, да-ныын хынаары болур. Даян чо-туур үеинде четче хынагылаан-да, сонгулда документи хуусаа-зында бүрү кылдынар. Участок сонгулда комиссиялары, агит-пункт эргелекчилери агитаторлар-биле доктаамал харылашын ту-лар чугула.

ССР-ниң Дөңгүр-Баштыговна-биле депутаттарына кандидаттар-биле сонгулдуларын ужурашкыш-кынаары эгелээн. Участок сон-гулда комиссиялары болгаш агит-пункттар эргелекчилери ужура-шкышкынаары организация болгаш политиктиг бедик денелге эртерир талазы-биле денел-лери алыр чугула. Сонгулда белекелдер талазы-биле чорудар ажылдар ам-даа хей. Хей-ниги-ниң ийеңкейип киригелгениге даңкып алгаш, бүгү-ле белекел-ди үнөлөргө чорудар арга Кылал хоорай Советиниң куускомунда бар.

А. МӨШЕНДЕЙ, Кылал хоорай Советиниң куускомунун секретары.

Тудугда шалыпчылар

Чадаананың кө-жүп чорур механи-застаттыган № 464 тудуг колонназынын ажылдакчылар аы ССР-ниң Дөңгүр-Баштыговна-биле хулуурду көргөн. Озу баштай ажына хона берген, сөстөр-ниң чөптүн билеп, база-ла каттырыпкан каан...

орулга-чарыгалы э дөрт бригадада 760 ажыг тудугу ажылдап турар. Олар тудуг-монтаж ажылдарынын бир-ги квартал ланын 116,2, чуртталга ту-дугларын ажылда-ла дугаарларын пла-нын 115, а тудуг-монтаж ажылдары-нын апрельде оона-газын 102, чуртталга бажыңарын ажы-га

ларында дөрт аал ишти чурттаар ийи бажыңны тудуп дооскан, Ортаа-Тал фермазында чедир туттуммаан ийи аал ишти чурттаар бажыңны бурун доо-заны ажылдап киришкен. Ол брига-дада М. Бойду, О. Черик-оол, М. Ор-тун, Г. Донгак олар кызымаккай ажыл-ишчилер.

Министриниң медеглели

ДАМАСК. (СЭТА). Сирий Араб Республикасынын улурулгалы чуртка оонаштыг чарыкчыларын бот-андары болгаш калыг-даа бер-гендер аткаарылас деп шымын бодолдыг болган САР-нын инфор-мация болган культура министр Диамия Шая медеглээн. Соци-ализмниң болгаш депшигелени

орук-биле бар чорур араб деле-гейин бүгү турттары-биле чоңуш-лажырмага белен бис.

Социалист чалал алымшын-нарын уууткары корлап турар бү-гү-ле ийеңкейип революция күрүне апардыккан аштап үндүрер деп, Шая оң ийи чугаалаан.

Лейбористерниң аштырганы

ЛОНДОН. (СЭТА). Англиянын болгаш Уэльстың 323 хоорай чыгар-галарында майын 12-де болган сонгулдада ам чыгаргала турар лейборист партия ийи чүс ажал-тыртып алган, жоон мурунда Ан-туан Гивенни сөтөс сөтөс анык-хөргөткөргө чоругаар 11 хоорайларын чыгаргала-

рында олуттарын хей хурууун чөдүп алганнар, а мурунда оларга ымык аес турган.

Допчузу-биле

МАКНАМАРАНЫ ЧУГААЛЫ АКИШ-тан хамаарылгалыг чуртар-га шериг «дузаламчыныг» 917 миллион долларын чарыкчыларын дугайында хоойлу төлөөлөни дөң-гөйт, дашкы хөргөткөргө талазы-биле селат комиссияны АКШ-тың на-мал министр Макнамара чүвө-чугаалаан. Ол дөңгөйлөдөрүн 75 ху-луу Совет Эмиле-биле болгаш со-циалист өскө-даа чуртар-биле кызыгаргалыг турар күнөөлөргө берилер дөңгөйт ол дөңгөйлө, аны-чанга америк шериг «дузаламчы-ныг» агрессия мөзүтүн ол оон-биле демгелээн.

сөөк ылагар «ду-чүрүмү дүжүр дугайында боттут хөргөткөргө алы-рын ол күрүлөңгө төгөп турарлар.

АПЫЛ ЧОК ЧОКУР ЧӨВҮЛӨННИН ХУРАЛЫН БОЛУР ДЕП ТУРАРЫ

Африканың тускай хамаарышпас 30 күрүлөргө Апыл чок чорук чө-вүлөниң Муруу Родезияны ай-тырманын талазы-биле хуралин чыгарып негелээр. Силтинг неш-

ХАМААРЫШПАС ЧӨРҮКТҮ ЧАРЛААРЫ ДЭЭШ

Басутолөдө национал хурамы болза Англиянын хайгаргалында турар ол чуртта 1966 чылда хама-арышпас эрген тысырчыг Англия-ны кылгырып турар резолюцияны хүлээп алган.

Басутолөд Муруу Африкада ту-руп турар. Боттуну бүгү чүктөрүн-де Муруу-Африка Республиканыг деңгизери-биле ол республиканыг чуртка чонга 800000 хире кижиге, Ол чурттуу Азия 1963 чылда бо-дуну хайгаргалында кирип алган. 1966 чылдың октябрь 4-те болур кылдыр айткан хамаарышпас чө-руктун чарлаан соода, Басутолө-даны Лесото деп күрүне кылдыр алар.

Вьетнамның Демократтыг Республикасы, Советта можугуу көзө ажыл-агый кооперативтеринде ристик чайгы дүжүдүн ажаадым-дыг талазы-биле ажыл түлүк чоруп турар.

ЧУРУКТА: тай нацио-нальдыг кыстары Силг Донг суурвуд рас ше-чүдө.

Фото ВНА—СЭТА-нын.

Сонгукчуларнын даңзыын аскан

Улут-Хем районда «Күш-ажылдыг хостуу» колхозтун көйгүчү-нери ССР-ниң Дөңгүр-Баштыговна-биле хулуурду көргөн. Озу баштай ажына хона берген, сөстөр-ниң чөптүн билеп, база-ла каттырыпкан каан...

Силг-Хем салбырын агитпунктузу эки дериттинген. Сонгук-чуларнын даңзыын ында дүң аскан. Салбырын агитаторлары анаа чыгылаш, сонгулда белекел үеинде кылыр ажылын чуга-лашкан.

Чаагай жыдылга

Эрэн районун Эр-зин сууга ажылчы чоңуну суур чаагай-жыдылгалыг уугула-ныг калбак шөфтөшкөни чоктаа чал болгон. Рай-он төвүнүн бугуруга, азын, организация чө-рлө, школа коллектив суур чаагайжыдылга-

нын хөргөңгө ийеңкей-лиг кирип, хей-хей дес ышкыштарын тарып оудуткан болгаш 285 калбак шөфтөшкөни чоктаа чал болгон. Рай-он төвүнүн бугуруга, азын, организация чө-рлө, школа коллектив суур чаагайжыдылга-

ДЕМ КАТТЫШТЫРЫЛГАЗЫ

ПАРИЖ. Африка дайындыктарын Вьетнамада үлгүлөдүргөңгө уулу эгелээн демисел кампания-агыда Франциянын аныктарын ийеңкейли-биле кирип турар. Коммунист аныктар шимчээки-ниги кылгырып дугаар-ла ху-нөдө чурттуу хей-хей хоорайларын-да болгаш көзө суурларында ий-тингилер, чыскаадыр, табындыг шөптөдөр болуулар турар, вьетна-м аныктарга акша-хөргөңгө база чымып эгелээн.

(СЭТА).

Тускай эртемчилер сүмөлөп түр

Бистин республиканың малчына-ры малды чаш төлүп ам-даа хей чи-диргилгиз ажаап ап турарлар. Ындыг чидиргилер кышкы үдө колдуулаа аарыглардан болуп турар. Кандыг аарыгларды ол?

Малдын кижин өлгөн төлдөриниң хей хурууун ижин-шөйүнү аарыг-ларын азы диспесия дээр аарыгдан кончут хей ховар турар. Бо аарыг болза малдын чаш төлү түртүлгөн соонда 3—5 хонуктарда болулаар болгаш февраль, март, апрель айлар-да пестерей болур. Ылаңгыя ты-дур инектерни чөмөгөлгөңгө чо-гуур үеинде таарыштыр тургуспас болза, ол аарыг болу берип, улут ко-гараларга чедирип болур. Диспес-иядан аарыг чаш баштаар, хура-ганнар ак өткөк өдөр, сирилээр, чин-дыргай байлалыг алаар, чамыкта буттарында тура албас, сүтү олар-нын асыкчы күш-биле күдүп бээр болулаар. Ол таарыгларда мал аны-чын ыңгыл-ла эки дүз чедирин шы-давас.

Чаш малды аарыглардан камгалаар

Бо аарыгын кол чылдаганы бол-за иези түрүлгөн сөөгү 1—2 ай-ларында шынар чок чөмө чил тур-ганында болур. Ол үдө хей белектар негеттир, оон чөдүшкөңгө, ол ышкы шынар чок силостан, ында үе кыскаама көвүдөңгөңгө сөзүндө оон төлдөри аарып. Маңаа быза-ны күш-шылды база хамаржыр. Төртүр инекке чөм нормалын тургус-пас, санитариянын чорумун каржы-аы-биле үрээр, чаш бызааны соок, хирлиг, шынары баксырай берген аа-сүт-биле чөмгө бээр, хүн чүрүмү сагызаы-биле бир чөмгөрдө аэвэ-шти бергеш, оон аштай бөргө хөйү бериттери — бо бүгү чүдүлгө малдыг чаш төлүгө кончут таарымга чок болуп, оларын аартыр, ыңызыгш мындыг таарыгларда чаш малдын чаа сайырап ораа колугу чөмө

шынгадып күш чөтпөй баргылаар. Бо бүгү болза чүгө оларын ажа-арында хамаржыр. Ажаалга эки, зооветеринариянын чүрүмүн бүрүн-биле сагаан турар болза, ол ындыг байдал турбас жүрүлүг дээрин бил-диргир.

Ижин-шөйүндү аарыгларын азы диспесияны болдурбазы-биле чүпү кылырмы?

Баларчылар, саанчылар болза инектиң төрүлүгүн 1—2 айлар бу-рунгар оларга силос бээрин кызы-рар, сириниң хонукта 5 килограммын бээр, эки шынарыг сап-биле база чөмгөңгө болур. 1—2 килограмм концентратты, оон ийи чөдүр хөм-чөдүлгө дүстү болуп «се-да» ми-нералдыг чөмөгөн бээрин көвүдөлөр. Сөөгү 7 хонукта силосту бербес, ону өскө эки шынарыг сиргелер-биле солур.

